

A gépek „orvosai”

— Azt mondják, hogy a karbantartók nagyon fontos emberek!

— Tessék hangosabban mondani. Hogy ne csak mi halljuk meg!

Van, akit csak akkor vesznek észre, ha nem dolgozik. Hogy fontos, esetleg csak akkor derül ki, ha nagy szükség van rá.

Ilyen a tmk-műhely a legtöbb gyárban, üzemben. Nevében is benne van: tervszerű megelőző karbantartás. Olyan ez, mint a megelőző orvosi vizsgálat. Azt is nézik, amelyik gép nem beteg. S ha kell menetközben is javítanak.

A Hétvezér utcai kenyérgyár fiatal üzeme a városnak. Gépei „legjobb korban” vannak: már bejárta, még nem öregsenek.

— Ha ezt tekintjük, könnyű itt a munkánk — mondja Borus Jenő műszaki csoport vezetője.

— Ha pedig azt, hogy milyen különleges, szellemes gépekkel dolgozhatunk, ráadásul már a beszerelésük-nél ott voltunk, minden porcikájukat ismerjük, akkor meg szép is a munkánk — toldja meg helyettese, Jáksó István.

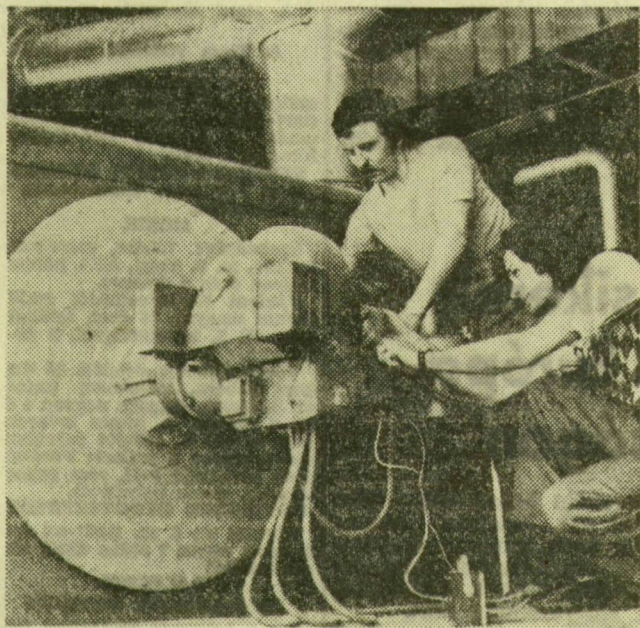
A termelés biztonságát a jó technikai adottságok döntően meghatározzák. Az új, jó gépeket is könnyű „lehasználni”, ha nem ügyel rá a munkás — és nem öröködik egészségük felett a karbantartó szakember. Példáik, hasonlatok aligha kellene az állítás megerősítésére.

De a legtöbb üzemben ugyanazt kérik a karbantartókat, mint az új kenyérgyárban: tessék hangosan mondani, milyen fontos ez az észrevétel munka!

Itt nincs sütlőlapát. Az elektroműszerész kovászol és dagaszt, a lakatos süt. Azért persze pékek is vannak — a gépsoron minden rendben megy, teszi az a dolgot, ahogy beprogramozták, de a tészta a pékmester tapogató keze pontosabban itéli meg az automatikáknál.

Itt mindenkinél ugyanaz a dolga: a technikai biztonságossá tenni.

Óránként 20 mázsányi, kilós kenyér jön ki a gépsor „száján”, amikor délután 2-kor megindul a termelés. A

Farsang András vonalvezető lakatos és Kenderesi-Szabó József elektroműszerész a kemenceszabályzó ellenőri.

dél előtt a gépellenzéssel telik — kis hiba, vagy nagy hiba, itt mindig készen kell lenni indulásig. Kenyér minden nap kell.

Déli egy órakor már nem az üzemben, a műhelyben találok a lakatosokat is, az elektroműszerészeket is.

Ézsás Ferenc, lakatos csoportvezető kovászivattyúval kinlódik, ezekkel hetente baj van. Már nem gyártják, alkatrészt nincs, azt is a műhelyben kell készíteni. A sikszitára meg honnét vegyenek bambusz (jól hallottam: bambusz) darabot, maguk feje után javították fémmel. „Egy ilyen szita-szerkezet ötvenezer forint!” — a hanghordozásban benne van: ilyen „alkatrész!”

Kérdésem: szeretik-e gépeiket?

Bólintás a válasz.

— Előkaphatjuk tartalék ötleinket is néha. Mert ha most megrendeljük az alkatrészt, másfél év múlva meg is kaphatjuk... Van itt magyar, holland, jugoszláv gép is. Némelyikhez elfelejtették elkérni a gépkönyvet a külkereskedők... amikor baj van, kereshetjük, mi kell hozzá.

— Előfordult?

— Hát...! A kemence gáz-

égője elromlott egyszer. Egy jugó szerelő segített ki miniket. Jól van, neki is nyolc órába telt a munka, nem kell restelkednünk senki előtt, az nagy dolog volt. Aznap nem volt a városban elég kilós kenyér...

De hét végén, vagy kettős ünnep előtt folyamatosan mennek a gépek. Percek alatt kell megtalálni a bajt és nem sokkal több idő jut javításra sem. Különben fönkre megy a tészta. Csak az alapanyag rugalmas, a minőségi tűréshatár nem.

A süttető „vonalvezetője”, Farsang András is lakatos.

— Hat gép szinkronizált munkája kell. Kis hibát magam javítok, lisztminőség szerint magunk szabályozzuk a gépeket. De a műszakügyeletes segítsége kell, ha javítás után beszállunk a gépekbe.

— Jó a kollektíva, s ez mindenben átsegít — mondják az elektromos műhely dolgozói. Legnagyobb gondjuk, hogy kevesen vannak, helyettesíteni nehéz egymást. Míg beszélgetünk, nem állnak meg. Kenderesi-Szabó József műszerész például egy újításon dolgozik: elektromos kenyérszámlálót készít. Csoportjuk 21 újításából más kenyérgyár is vett már. Dovalovszki István — akinek három szakmája van — mondja, hogy a 15 tmk-s fele érettségizett. Az anyagi megbecsüléssel elégedettek (van persze, aki ingatja fejét: nem biztos!), de ha a címkeragasztó betanított munkás is kaphat minőségi prémiumot, nekik miért nem juthat? Ezt csak egy idősebb kollegájuk biztatására bökte ki.

A tmk-műhelyek klasszikus kérdése: közvetlen termelő erő-e a gépkarbantartó? Az biztos, hogy sok múlik rajtuk. Igen, a minőség is.

Jó lenne mindenütt törődni erkölcsi megbecsülésükkel is.

Miért csak a riporter mondja ezt hangosan?

Szöke Mária

Mindennapos ünnep

A nyomtatott betű tiszteletének, szeretének hagyományai vannak meggyökereken. Annyira szerették, áldozatokat hoztak érte. Egy munkatársam és barátom földolgozta a századforduló környéki Vásárhelyi tanyai könyvtárainak történetét: okmányai között hosszú névsorok bizonyítják, melyik, világhossz után sóvárgó paraszt, milyen anyagiakkal támogatta a társulástól épülő könyvtárat.

„Özvegy Daru Mihályné egy szarufának való akácfatörzset, Istóki György két kocsifuvart, Pálkás János kétnapi kézi munkát ajánl föl a könyvtár épületére.” Némely jobb gazdák készpénzt — s megy a lista száz névig.

S a mátyáshalmi könyvtár alapszabályainak egyik pontja azt mondja: „Gazda és cselédje egyazon asztal mellett ülhet itt, ha az önként vállalt szabályokat betartja.”

Régi írók így fogalmazták erről a tényről véleményüket: A lélek odamegy a betű világhosszára.

S a régi szegedi munkásotthon szakmaki könyvtára is önkéntes adományozásokból, béli bevételek fölüladakozásából gyűjtötte össze több mint tizezres könyvtárat. Ez a folszabadulási utáni évekig szent helye volt a kultúraéhes szegedi munkásoknak.

Köznevelődési kölcsönkönyvtárak sok évtizedes számait figyelve tudjuk, a mai megyei olvasóközönség ennek a hagyományvonalnak az útján méltó magasságokra jutott el. A fölöttük lakosság tízenhét százaléka könyvtáraink rendszeres olvasója, szám szerint 78 ezer ember.

Eppen ötven évvel ezelőtt, a kultúra munkásainak mozgólódasára, az írók megsegítése, a könyvkereskedelem fölélesztése céljából rendezték meg Magyarországon a könyvnapokat. Szeged két évvel később mozdul meg a könyvnapok ügyében. A Délmagyarországi 1929-es évfolyamának pünkösdi számában egy ismeretlen újságíró ilyen képet fest az első szegedi könyvnapról:

„Egy sátor magyar könyv a szegedi közön.

Ott áll a sátor a ringliszippel mellett. A könyvkereskedők Magyar Könyvet rendeztek két napra. A népünnepélyen volt pénz virágra, ringliszippre, cukorra, sörre, fröccsre. A könyv sátora senkinek se kellett. Szeged vizsgázott.

Sok díszkötéses Petőfi várta a sétálókat. Valaki jó idő múlva egy Mórát vásárolt, s megint valaki Markovics Rodiont. Estefelől valaki érdeklődött az Aranyhajú Rózsika című mesekönyv iránt. Ára 2 pengő. Nem kelt el.

Ott sápadoztak és fakultak a porban a magyar könyvek, a pünkösdi ponyván.

Könyvhét volt Szegeden. Magyar könyvek: jó éjszakát!”

Egy évvel később Móra a szegedi könyvnapokról a következőképpen írt: „A tanya régebben legalább történelmi könyvet vett a ponyváról. Mostmár azt sem vesz. Nincs is neki való könyv. A város? Itt kétféle közönség van. Olyan, amelyik venne könyvet, de nincs rá pénze.

A másik amelyiknek pénze van, mindent vásárol, csak könyvet nem. Amazok nem segíthetnek a könyvön, mert őrajtuk sem segít senki. Emezek pedig nem éhesek a könyvre, nincs hozzá lelkiük.

Szóval, itt nem lehet segíteni. A könyv nem olyan, mint a levegő, levegőt muszáj venni, de könyvet nem.”

Hasonló időben, hasonló észrevételeket tesz Mórta Zsigmond Vásárhelyről.

„Búzatermő, szép, térs, nagy Alföld, de sok köből búzát megtermettél, de sok bődön zsirt szüretetél, sok bort megittál népeddel: hanem könyvet, azt nem ettél reá!”

Vásárhelyen kérdezem a könyvesboltban.

— Milyen könyveket adnak itt el?

— Iskolakönyvet, kérem, kizárólag csak tankönyveket.

— Az egész bolt tankönyv?

— Most igen... Tízezerrel több tanköteles gyermek van itt, ez megfelel valami ötvenezer kötet iskolakönyvnek évente.

— És a szépirodalom?

— Az most a tankönyvek mögött van, elhelyezve a hátsó sorokban, de nem is sok kell belőle itt... Néha egy-egy Courths Mahler.

— És tudományos munka?

— Az soha.

— És hány könyvet adtak el ebben a hónapban?

— Nyár van, egyet sem. Álltam, álltam a hódmezővásárhelyi könyvespult mellett, s hallatlanul szégyelltem magamat.

Kinek irunk? ...minek frunk? ... Vagy csak önámítás ez az egész magyar irodalom? ...Ki vesz bennünket komolyan? írónkat? ...mi egymást Budapesten, s ezzel kész?

S az ötvenes évek dőcögő múltra néző, napjainkra kivirágzott, ünnepi könyvhéten tizenegy pavilon utcáhozszar arulja a könyvet. Tavaly Szegeden 80 millió forintért vásároltak könyvet.

Egész évben ünnepeljük, pontosabban, nem múlik el ünnep, se hétköznapi könyv nélkül. Ezt akartuk! Amilyen reménytelennek tűnt az előtűnő élő írók jalkiáltásából olvasva az olvasótömegek sorsa, napjainkban olyan derűnek látszik jelene, jövője. Olvasó népünk következetesen halad az évszázadok óta áhitott, „betűkkel közvetített világhossz felé.

Azért van tennivalónk A 80 milliós könyvvásárlás többszöröse az alkohorra fordított összeg. Erősen közelítenünk kell a számokat egymáshoz. Kevesebb pálinkát, több könyvet!

A könyv ünnepe az írók, kiadók glóriáját, a szocialista kultúrát fényesíti. Jusson a dicsfényből a könyvkereskedelem lelkes, névtelen seregének, a hivatásos és üzemi könyvterjesztők, bizományosok százaiknak. A tévona könyvvásárlóval szemben fölkészült népnevelők módjára ők állnak szemben, ők a kultúra terjesztői a könyvvásárlás hétköznapijában.

Tóth Béla

Táplálkozás és életmód

Háromnapos, nemzetközi tanácskozás kezdődött csütörtökön Székesfehérvárott „Táplálkozás és életmód” címmel. A rendezvény célja, hogy a hazai, valamint külföldi — szovjet, csehszlovák, bolgár, jugoszláv és lengyel — táplálkozástudo-

mányi szakemberek megvitassák a táplálkozás és az életmód összefüggéseit. Választ keresnek arra, hogy az életmód változása miként befolyásolja a táplálkozási szokásokat, a táplálkozás pedig követi-e az életmód változásait.

Korszerűsödnek az ipari szövetkezetek Beruházásokra 9 milliárd forint

Egy esztendő gazdasági és mozgalmi munkáját értékelte, valamint az 1977. év eddig eltelt szakaszának eredményeit, továbbá az állandó bizottságok idej tennivalóit tárgyalta csütörtöki ülésén az Ipari Szövetkezetek Országos Tanácsa.

Rév Lajos, az OKISZ elnöke arról tájékoztatta az ülés résztvevőit, hogy 1976-ban — jobbára az azonos tevékenységű kollektívák egyesítése útján — 72-vel csökkent az ipari szövetkezetek száma. Ez a koncentráció, az erők egyesítése biztosította a magasabb műszaki színvonalnak, a korszerűbb, hatékonyabb termelésnek. A

korszerűsödést jelzi az a tény is, hogy az ötödik ötéves tervben 8,5—9 milliárd forint értékű beruházást valósított meg a szövetkezetekben.

Az idej évkedetről elmondotta az OKISZ elnöke, hogy az első negyedévben 7,6 százalékkal termeltek többet az ipari szövetkezetekben, mint a megelőző év első negyedében. Megelégedéssel nyugtázta, hogy a külkereskedelmi értékesítés csaknem 40, a lakosság részére nyújtott szolgáltatások 11, az építőipari karbantartás pedig 26 százalékkal volt magasabb, mint egy évvel ezelőtt az első negyedév után. (MTI)

A békemozgalomról — lelkészeknek

Tájékoztató előadást tartott tegnap, csütörtökön a Hazafias Népfőnt Csongrád megyei bizottsága, a megyei Római Katolikus Papi Békebizottság elnöksége, a Protestáns és Egyéb Egyházak Lelkesi Békebizottságának elnöksége a népfőnt városi bizottságának székházában a római katolikus, protestáns és egyéb egyházak lelkészei részére.

A béke és barátsági hónap programjaként megrendezett

Elismerés a könyvbarát bizottság aktivistáinak

Emlékplakettet és oklevelet adományozott a Hazafias Népfőnt Csongrád megyei bizottsága tegnap, csütörtökön a megyei könyvbarát bizottság aktivistáinak, akik az Olvasó Népfőnt mozgalom fejlesztésében és a könyvtárfejlesztésben éveken át kimagasló munkát végeztek.

Az elismerés dokumentumait Nagy István, a népfőnt megyei bizottságának elnöke adta át Gruber Lászlónak, a Művelt Nép Könyvtérjesztő Vállalat ide-

gen nyelvű könyvesboltja igazgatójának (Szeged), Junghás Pálnak, a városi táborsági művelődési osztálya csoportvezetőjének (Szeged), Hajdú Géznak, a Somogyi-könyvtár osztályvezetőjének, a népfőnt könyvbarát bizottsága elnökének (Szeged), Müller Lászlónak, a Művelt Nép Könyvtérjesztő Vállalat Tömörkényi könyvesboltja igazgatójának (Szeged), valamint Bíró Ferencnek, a szentesi ÁFESZ könyvesbolt vezetőjének.

Az ICID konferenciája

Az MTA Országház utcai nagytermében csütörtökön, tegnap megkezdődött a Nemzetközi Öntözési és Vízrendezési Szövetség (ICID) háromnapos kerekasztal-konferenciája. Ezen a környezet által közvetített vízpárolgattással, az úgynevezett evapotranszpirációval összefüggő kutatások nemzetközi munkamegosztásának fejlesztéséről tárgyal 30 ország küldöttsége. (MTI)

Építők Fejlődő üzemi demokrácia

Az építők székházában csütörtökön az üzemi demokrácia érvényesülésének tapasztalatairól, a fejlesztés feladatairól tárgyalt az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók szakszervezetének központi vezetősége. Az ülésen részt vett Juhász Ottó, a SZOT titkára is.

Megállapították, hogy az üzemi demokrácia fejlesztésére hozott jogszabályok alapján megelénkült a szakszervezeti tagok és a vezető testületek munkája, s kedvezően segítették az üzemi demokrácia kibontakozását is. A bizalmi jog- és hatáskörének bővítése alapján a gazdasági vezetőkkel folytatott együttműködés fejlesztésére az építésügyi és városfejlesztési minisztérium és a szakszervezet közös útmutatóban határozta meg a legfontosabb feladatokat. Az ágazati minisztériummal közösen július 1-ig együttes intézkedést adnak ki az üzemi demokrácia fejlesztésének tennivalóiról. (MTI)